

KUTSESTANDARD

Bioanalüütik, tase 6

Bioanalüütik, tase 6 kutsestandard on tööturu nõudmistele vastavate koolituskavade ja õppeprogrammide koostamise ja isikute kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Bioanalüütik, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Bioanalüütik on spetsialist, kes töötab laborites, kus uuritakse organismi seisundit ning organite, kudede, rakkude, molekulide ehitust ja funktsiooni, mikrobioloogilist kooslust ja inimorganismi mõjutavaid tegureid. Bioanalüütiku töö on teha tõendus põhisele meditsiinile toetuvaid laboriuuringuid, mis väljendavad patsiendi tervislikku seisundit.

Bioanalüütiku töö on analüüsiprotsessi preanalüütilise etapi haldamine ja nõustamine preanalüütilistes küsimustes, analüütiliste mõõtmiste ja tehniliste protseduuride tegemine ja haldamine. Bioanalüütik lõpetab iseseisvalt rutiinse laboriuuringu ja väljastab uuringu tulemuse, vastutades isiklikult selle kvaliteedi eest. Bioanalüütiku töö on mitmekesine, sõltudes labori spetsiifikast. Bioanalüütik teeb koostööd nii laboritöötajate kui ka teiste valdkondade töötajatega. Ta arendab tööteadmisi läbi pideva kutsealase arengu.

Bioanalüütiku kutsealal on kolm kutset:

Esmataseme bioanalüütik, tase 6 on saanud kutsealase ettevalmistuse asumaks tööle tervishoiulaborisse ja tema töö on kvaliteetsete laboriuuringute tegemine, patsientide/klientide juhendamine ja ettevalmistamine laborianalüüsiks, patsiendi turvalisuse tagamine laboris ja analüüsides tegemisel, iseenda ja keskkonna ohutuse tagamine, kutsealase koostöö korraldamine teiste spetsialistidega, laboritöö ja selle kvaliteedi arendamine, kutse-eetika nõuete järgimine.

Bioanalüütik, tase 6 on töökogemusega spetsialist, kes vajaduse korral juhendab kolleege ja praktikante.

Meisterbioanalüütik, tase 7 on töökogemusega spetsialist, kes lisaks tervishoiulabori uuringutele tegeleb labori arendustegevusega, osaleb uute meetodite väljatöötamisel ja katsetamisel ning nõustab ja koolitab tervishoiutöötajaid. Ta arendab tööteadmisi läbi pideva kutsealase arengu.

A.2 Tööosad

A.2.1 Laboritöö korraldamine ja tegemine

1. Laboriseadmete kasutamine.
2. Hooldamine.
3. Seadmete ettevalmistamine.
4. Meeskonnatöö korraldamine ja juhtimine.

A.2.2 Laboriuuringute läbiviimine

1. Patsiendilt uuringumaterjali võtmine.
2. Rutiinsete laboriuuringute tegemine.

A.2.3 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine

1. Kvaliteedi kontrollimine.
2. Uuringute tulemuste eest vastutamine.

A.2.4 Tervishoiutöötajate koolitamine ja nõustamine

1. Tervishoiutöötajate teavitamine labori töökorraldusest.
2. Tervishoiutöötajate teavitamine laboriuuringute referentsväärtuste, määramispiiride ja otsustuspiiride osas.
3. Tervishoiutöötajate teavitamine uuringutulemusi mõjutavate tingimuste osas.
4. Praktikantide juhendamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Bioanalüütik puutub oma töös kokku bioloogiliste materjalide, keemiliste ainete ja füüsikaliste ohuteguritega. Ta töötab meditsiinilabori seadmetega. Töö eeldab kaitseriietuse ja isikukaitsevahendite kasutamist. Tööga on seotud nakkus- ja kemikaalioht. Tööst arvuti jt seadmetega on võimalikud terviseriskid.

A.4 Töövahendid

Meditsiinilabori seadmed ja tarvikud, arvutid ja infosüsteemid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Pingetaluvus, korrektsus, täpsus, analüüsivõime, koostöövõime, kohusetundlikkus, õpivõime, vastutusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Bioanalüütik on enamasti erialase kõrghariduse ja töökogemusega isik.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Bioanalüütik.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Laboritöö korraldamine ja tegemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) kasutab laboriseadmeid, lähtudes laboritöö eripäradest (nt hematoloogia, mikrobioloogia, patoloogia jt); 2) hooldab seadet vastavalt kasutusjuhendile ja teeb laboriseadmete remondi järelevalvet; 3) valmistab ette seadmed uuringute tegemiseks (nt justeerimine, kaliibrimine jm) 4) osaleb meeskonnatöös, nõustab kolleege proovimaterjalide võtmisel (nt proovinõu valik, proovivõtunõuete täitmine jm) ja teavitab kolleege mõõtmistulemuste interferentsist, kriitilistest väärtustest ja proovimaterjali mittevastavustest. Teadmised: 1) määramismeetodite põhimõtted ja enamlevinud laboriseadmete tööpõhimõtted; 2) riskianalüüs; 3) meeskonnatöö alused; 4) suhtlemispsühholoogia alused. Hindamismeetod(id): Eneseanalüüs, intervjuu.	
B.2.2 Laboriuuringute tegemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) võtab patsiendilt uuringumaterjali (nt kapillaarveri, veeniveri, mikrobioloogilised kaaped jt); 2) teeb rutiinsed laboriuuringud, lähtudes juhendist; hindab tulemusi, lähtudes elulistest piiridest ja kehtivast kvaliteedikontrollist; vormistab ja väljastab vastused vastavalt kehtestatud korrale; valmistab ette ja teeb spetsiifilisi laboriuuringuid (nt preparaate hindamine, iseseisev töö analüsaatoritega jt). Teadmised: 1) laboriuuringute vastuste väljastamise ajalimiit ja kord konkreetsetes laboris; 2) laboriuuringute tulemusi mõjutavad preanalüütilised, analüütilised ja postanalüütilised mõjutegurid. Hindamismeetod(id):	

Eneseanalüüs, intervjuu.	
B.2.3 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) kontrollib enda tehtud uuringute kvaliteeti ja hindab saadud tulemusi vastavalt kvaliteedikontrolli hindamiskriteeriumitele; 2) vastutab laboritöös oma uuringute kvaliteetsete ja usaldusväärsete tulemuste eest, lähtudes juhenditest.	
Hindamismeetod(id): Eneseanalüüs, intervjuu.	
B.2.4 Tervishoiutöötajate koolitamine ja nõustamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) teavitab tervishoiutöötajaid labori töökorraldusest preanalüütilise, analüütilise ja postanalüütilise faasi osas, lähtudes juhenditest; 2) teavitab tervishoiutöötajaid laboriuuringute referentsväärtuste, määramispiiride ja otsustuspiiride osas, kasutades selleks sobivaid suhtlemisviise ja lähtudes juhenditest; 3) teavitab tervishoiutöötajaid uuringutulemusi mõjutavate tingimuste osas, kasutades selleks sobivaid suhtlemisviise ja lähtudes juhenditest; 4) juhendab praktikante, lähtudes juhenditest.	
Teadmised: 1) juhendamine.	
Hindamismeetod(id): Eneseanalüüs, intervjuu või dokumentaalne.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Bioanalüütik, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) kasutab oma töös riigikeelt tasemel B2 (lisa 1); 2) kasutab oma töös arvutit tasemel AO1-4 ja 7 ning 12 (lisa 2) ja erialast tarkvara; 3) järgib tööohutus- ja töökeskkonnanõudeid, (nt bioloogilised, keemilised, füüsikalised jt nõuded); kasutab töös isikukaitsevahendeid, spetsiaalseid aparate ja seadmeid, vältimaks enese, kolleegide ja keskkonna kahjustamist; 4) dokumenteerib oma tööprotsessi, lähtudes juhenditest ja kasutades korrektset erialast terminoloogiat; 5) annab esmaabi; 6) järgib oma töös andmekaitseenõudeid; 7) järgib kutsealaga seonduvaid õigusakte; 8) järgib kutse-eetikat; 9) kasutab korrektset erialast terminoloogiat; valib ja kasutab sobivaid suhtlemisviise, arvestades situatsiooni; tuleb toime erinevates konfliktisituatsioonides; suhtleb viisakalt; 10) tuleb toime pingelise, tagasilöökide ja ebamääraste olukordadega, teavitab asjaosalisi probleemidest ja pakub välja võimaliku lahenduskäigu; pingelises olukorras säilitab konstruktiivsuse; hoiab töö ja eraelu tasakaalus; hoiab tööl positiivset meeleolu; suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida; 11) avaldab selgelt oma arvamust, ei varja informatsiooni ning oskab välja tuua olulisemaid arutluse punkte; 12) kasutab materjale ning vahendeid säästlikult ja efektiivselt; jälgib töö kulgu ja tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist; 13) kasutab oma töös valdkonnaspetsiifilisi teadmisi ja kogemust; 14) toetab oma tegevustes organisatsiooni kontseptsiooni.	
Teadmised: 1) kutsealane ja isiksuslik areng; 2) anatoomia-füsioloogia; 3) laboritöö alused; 4) labori töökeskkond; 5) biokeemia, molekulaar- ja rakubioloogia; 6) patoloogia, haigusõpetus;	

- 7) mikrobioloogia;
- 8) patoloogia laboriõpetus;
- 9) kliiniline keemia ja hematoloogia;
- 10) farmakoloogia, toksikoloogia;
- 11) geneetika, molekulaardiagnostika;
- 12) rahvatervis;
- 13) suhtlemispsühholoogia;
- 14) üldpsühholoogia;
- 15) filosoofia ja eetika;
- 16) erialane inglise keel;
- 17) ladina keel;
- 18) arvutikasutus, andmebaasid;
- 19) uurimistöö metoodika;
- 20) juhtimisõpetus;
- 21) projekti juhtimine, majandusalused;
- 22) kvaliteedijuhtimine laboris.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-23052013-2.2/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Annike Koorts, Põhja-Eesti Regionaalhaigla Jane Kurm, Põhja-Eesti Regionaalhaigla Piret Mängel, SA Tartu Ülikooli Kliinikum Aivar Orav, Eesti Bioanalüütikute Ühing Mare Remm, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Monyca Sepp, Pärnu Haigla
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	11.04.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3212 Meditsiini- ja patoloogialaborite tehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Biomedical (laboratory) scientist, level 6
Soome keeles	Bioanalyttikko
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	